

C. van der Leest

Historische hoofdlijn van het Oude Testament – I: Van Adam tot David

A Van Adam tot Abraham

- 1 Na de paradijstijd met Adam en Eva ontstaat de tegenstelling tussen de mensen die Satan in de kaart spelen en de mensen die bij God horen:
 - 1.1 Lamech met zijn wraaklied: hij had Gods bescherming niet nodig (Genesis 4:23-24).
 - 1.2 Sets zoon Enos (= kwetsbaar mens), wiens familie Gods naam ging aanroepen (Gen.4:25-26).
- 2 Deze tegenstelling tussen hoogmoed (zichzelf handhaven) en nederigheid (zich afhankelijk weten):
 - 2.1 mondt uit in de zondvloed (Genesis 6-8) en daarna in de torenbouw van Babel (Genesis 11);
 - 2.2 is nog altijd aanwijsbaar in de wereld om ons heen maar ook in ons eigen hart.
- 3 De tijd van Noach tot Abraham wordt beschreven met behulp van geslachtsregisters (Gen.10-11):
 - 3.1 Die geven in beknopte vorm aan dat God ook in die eeuwen ermee bezig was zijn belofte uit Genesis 3:15 te vervullen en dus zijn volk/kerk te leiden op weg naar Christus' komst.
 - 3.2 Die maken ook duidelijk dat God de kerk eerst uit heel de mensheid bijeenbracht (Genesis 10) en daarna (tijdelijk, zie Handelingen 1:8) beperkt heeft tot Abrahams nageslacht (Genesis 11).

Opdracht-1: Waaruit blijkt dat ook tegenwoordig vaak geloofd wordt aan de maakbaarheid van alles?

B Van Abraham tot Jozef

- 4 God heeft twee beloften aan Abraham gegeven, allereerst: hij zou tot een groot volk worden. Deze volk-belofte heeft God niet meteen vervuld:
 - 4.1 Abraham heeft 25 jaar moeten wachten op de geboorte van z'n zoon Isaak; op het einde was het biologisch gezien zelfs onmogelijk dat Abraham en Sara nog kinderen zouden krijgen.
 - 4.2 Hierdoor maakte God duidelijk: de vervulling van deze belofte en dus ook Christus' komst is te danken: niet aan de mens met z'n inzet maar helemaal aan God met zijn onverdiende gunst.
- 5 De apostel Paulus duidt Abraham om zijn geduldig wachten aan als 'de vader van alle gelovigen':
 - 5.1 Hij hield zich al die jaren aan dezelfde regel die ook nog altijd voor ons geldt.
 - 5.2 Deze regel: we moeten geloven (onze redding van God verwachten) en staan daardoor, ondanks onze schulden, bij God in de gunst (zie Romeinen 4:1-13).

Opdracht-2: Mee vanwege Lucas 1:38,48b wordt Maria wel 'de moeder van alle gelovigen' genoemd. Wat valt daarvan te zeggen?

- 6 Gods tweede belofte aan Abraham was: zijn nageslacht zou eigenaar worden van het land Kanaän. Ook deze land-belofte heeft God niet meteen vervuld:
 - 6.1 Heel hun leven hebben Abraham, Isaak en Jakob als vréémdeling, als gast in Kanaän gewoond.
 - 6.2 God wilde Abrahams nageslacht apart, in een eigen land laten wonen, want op deze manier kon de kerk te midden van heidenen in stand blijven en kon Christus' komst goed worden voorbereid.
- 7 Gods verbond met Abraham en zijn nageslacht werd bekrachtigd door de besnijdenis.
 - 7.1 Hierdoor wordt duidelijk dat God zijn verbond niet alleen met de gelovigen sluit maar evengoed met hun kinderen en kleinkinderen – wat nog altijd geldt (zie Handelingen 2:39).
 - 7.2 Het was toen niet voldoende úiterlijk besneden te zijn; ook je hárt moest besneden zijn – net zoals wij er ook niet klaar mee zijn gedoopt te zijn maar ons als christen moeten gedragen.

Opdracht-3: Mee op grond van Genesis 15:18-20 wordt verdedigd dat het huidige Israél récht heeft op de westelijke Jordanoever. Wat valt daarvan te zeggen? Betrek hierbij: Romeinen 11:29 én 4:13.

- 8 Al was Jakob jonger dan Esau, toch koos God ervoor zijn verbond met hem te sluiten (Gen.25:23).
 - 8.1 Jakob kon het niet opbrengen om Gods tijd af te wachten en probeerde Gods zegen eigenhandig naar zich toe te halen, eerst ten koste van z'n tweelingbroer Esau en toen van zijn vader Isaak.
 - 8.2 Door zijn worsteling met God in Pniël leerde Jakob dat hij God niks kon afdwingen (z'n heup werd ontwricht) en dat hij alles van God moest verwachten.
 - 8.3 God gaf Jakob toen de naam Israél: hij strijdt met God (Genesis 32:23-33).
- 9 Toen Jozef door z'n broers naar Egypte was verkocht en hen daar terugzag, nam hij geen wraak.
 - 9.1 Hij wees z'n broers erop wat Gód kennelijk wilde bereiken, door hun wandaad heen, namelijk: dat vader Jakob met zijn gezin in leven zou blijven ondanks de jarenlange hongersnood (zie de sleuteltekst Genesis 45:5-8; verg. 50:20) – waardoor meteen de weg naar Christus openbleef.
 - 9.2 Later wilde hij z'n dode lichaam, gebalsemd in een kist (sarcofaag) in Egypte laten; die klaarstaande kist steunde de Israëlieten in hun vertrouwen op Gods belofte dat ze eens Egypte zouden verlaten en weer in Kanaän zouden wonen (Hebreeën 11:22; verg. Ex.13:19; Joz.24:32).

Opdracht-4: Je zou kunnen zeggen: 'De wandaad van Jozefs broers ging wel tegen Gods wil in maar niet buiten Gods wil om.' Wat wordt hiermee bedoeld?

C Mozes

- 10 God ontmoette Mozes in de woestijn en hield hem toen voor:
- 10.1 Zijn betrokkenheid bij de slavernij van Israël in Egypte: 'Ik heb gezien hoe ellendig mijn volk er in Egypte aan toe is, ik heb hun jammerklachten over hun onderdrukkers gehoord, ik weet hoe ze lijden.' (Exodus 3:7)
 - 10.2 Zijn naam (niet slechts een etiket maar: wie Hij voor ons is; Exodus 3:13-15; 6:3):
 - Ik ben die Ik ben, = Ik ben beslist bij u / Ik zal zeker aanwezig zijn.
 - De Israëlieten noemden Hem: Hij is beslist bij ons, Hij zal zeker aanwezig zijn, = in het Hebreeuws: Jahwe (in de NBV: HEER). Dat betekent: God is trouw aan het verbond dat Hij al met Abraham heeft gesloten; nieuwtestamentisch: Hij is een Vader die voor ons zorgt.
- 11 Tot aan de tiende plaag toe bleef de farao onverzettelijk (NBG: verhardde hij zijn hart) en liet hij zich niet overhalen Israël te laten gaan.
- 11.1 Daarmee was de farao niet de meerdere van God (wij kunnen Gods plannen nooit doorkruisen), want zijn onverzettelijkheid is uiteindelijk door God bewerkt (Exodus 4:21) – in die zin dat God de onwelwillende farao stijfde in diens hardnekkigheid.
 - 11.2 God heeft het verzet van de farao zo lang laten voortduren om iedereen ervan te doordringen dat Hij de enige echte God is (Ex.7:5) en dat tegenover Hem afgoden weerloos staan (12:12).

Opdracht-5: God kan dus iemand vastpinnen op diens keuze voor een dwaalweg. Dit geeft ons een speciale kijk op wat gaande is inzake abortus en euthanasie. Welke kijk? (zie Romeinen 1:24,26,28)

- 12 In opdracht van God heeft Mozes de Israëlieten voorschriften gegeven inzake offers, rein-onrein enz.
- 12.1 Deze voorschriften hadden drie functies, want ze fungeerden:
 - a) Als een afbeelding: daardoor werd Israël vertrouwd gemaakt met Christus' reddingswerk.
 - b) Als een scheidsmuur: daardoor werd Israël afgezonderd van de niet-gelovigen, en/of:
 - c) Als aanschouwelijk onderricht: daardoor werd Israël zicht gegeven op Gods geboden.
 - 12.2 Al hebben vele voorschriften van Mozes door Christus' komst hun geldigheid verloren, toch moeten we ze bestuderen. Want we kunnen onze winst doen met de bóódschap daarvan.

D Van Jozua tot David

- 13 De eerste stad die de Israëlieten onder leiding van Mozes' opvolger Jozua in Kanaän veroverden, was Jericho, dé oostelijke toegangspoort van het land. Daarna kregen ze van Jozua de opdracht dat ze van het verwoeste Jericho geen versterkte stad mochten maken met muren en poorten. Door deze stad onversterkt te laten wilde Jozua de Israëlieten de eeuwen door laten beseffen:
- 13.1 Dat ze in Kanaän waren gekomen, was een ongedacht geschenk van God geweest.
 - 13.2 Dat ze in Kanaän zouden blijven, hing alleen af van Gods bescherming.
- 14 Na Jozua's dood werden de verschillende streken van Israël telkens door vijanden geteisterd.
- 14.1 Op deze manier strafte God de Israëlieten voor hun herhaalde dienst van afgoden zoals Baäl en dwong Hij hen tot hernieuwde toewijding aan God.
 - 14.2 Als de Israëlieten zich inderdaad weer naar Hem omkeerden, bevrijdde God hen uit de macht van hun vijanden door een rechter te laten optreden (bijvoorbeeld: Otniël, Ehud, Debora en Barak, Gideon, Jefta, hogepriester Eli, Simson) – een bewijs dat God bereid is steeds opnieuw te vergeven, zelfs in het geval van ernstige overtredingen - áls we daar maar om vragen.

Opdracht-6:

- a) Ook al waren de rechters niet voorbeeldig, toch maakte God voor zijn plannen gebruik van hen. Wat bewijst dat over Gods macht (zie ook 15.2)?
- b) Wij belijden over God dat Hij almachtig is. Betekent dit dat God letterlijk alles kan?

- 15 Tweemaal staat in het boek Rechters de negatieve typering (zie 17:6; 21:25): 'In die tijd was er geen koning in Israël; iedereen deed wat in zijn eigen ogen goed was' (zie het dieptepunt 19:25-28).
- 15.1 De tijd van de rechters vroeg dus uiteindelijk om koningen als David en diens zoon Salomo, en dus om dé koning, Davids grote nakomeling Jezus Christus.
 - 15.2 En dan volgt het boek Ruth met allerlei schijnbare toevalligheden (2:3-4) en menselijke handelingen (3:1-5; 4:9-10), waardoor God in de chaotische tijd van de rechters de weg baande naar de komst van het koningshuis van David (4:17-22).

- 16 De eerste koningen waren Saul en David, beiden gezalfd door rechter Samuel (1 Sam.10:1; 16:13).
- 16.1 Saul koos al meer voor ongehoorzaamheid aan God; zo raadpleegde hij een tovenares.
 - 16.2 David leefde telkens weer afhankelijk van God (zo spaarde hij Saul 2x) en bleef daardoor de man naar Gods hart, ondanks zijn wandaad tegenover Batseba en Uria - waarvoor hij trouwens viervoudig (2 Samuel 12:5-6) heeft geboet: Batseba's zoon, Amnon, Absalom en Adonia.

Opdracht-7: Het is afschuwelijk wat we in 16.2 over David lezen; tegelijk is het vertroostend. Waarom?